

RINGRESULTATEN 2010

Geringde vogels

SOORT	2009	2010	SOORT	2009	2010
Havik	2	0	Gekraagde Roodstaart	67	48
Buizerd	8	2	Merel	14	45
Torenavalk	78	76	Kramsvogel	0	7
Kleine Plevier	8	14	Kleine Karekiet	416	432
Kievit	38	37	Zwartkop	1	4
Grutto	7	0	Grauwe Vliegenvanger	34	9
Wulp	5	1	Bonte Vliegenvanger	920	1124
Holenduif	7	4	Glanskop	57	3
Koekoek	18	23	Matkop	0	1
Kerkuil	95	97	Kuifmees	0	3
Steenuil	78	112	Pimpelmees	137	143
Bosuil	32	52	Koolmees	165	330
Grote Bonte Specht	6	8	Boomklever	345	268
Gierzwaluw	3	3	Boomkruiper	4	0
Boerenzwaluw	338	493	Spreeuw	739	841
Huiszwaluw	33	70	Huismus	5	19
Grote Gele Kwikstaart	6	13	Ringmus	111	108
Witte Kwikstaart	26	6	Vink	45	36
Gele Kwikstaart	4	0	Groenling	1	5
Winterkoning	0	5	Goudvink	0	5
Heggenmus	19	6	Geelgors	31	36
Roodborst	19	14			
TOTAAL SOORTEN	39	39	TOTAAL EXEMPLAREN	3984	4503

In 2010 werden 4503 vogels geringd; dit was een aanzienlijke toename t.o.v. 2009 toen 3984 exemplaren een ringetje kregen aangelegd. Het aantal soorten was met 39 precies gelijk aan het aantal dat in 2009 geringd werd. Het aantal vogels dat jaarlijks wordt geringd neemt de laatste jaren weer toe; het aantal soorten dat geringd wordt neemt de laatste jaren echter lichtjes af.

De boerenzwaluw was jarenlang de meest geringde vogel in ons werkgebied, maar de laatste jaren is de bonte vliegenvanger koploper met gemiddeld 800 tot 1000 exemplaren per jaar. Daarbij was 2010 zelfs een absoluut recordaantal met 1124 geringde bonte vliegenvangers.

Het eerste officiële broedgeval van een bonte vliegenvanger werd in 1903 vastgesteld in Denekamp en heeft zich daarna verder over Nederland uitgebreid met de hoogste dichtheden in de oostelijke helft van ons land.

Oorspronkelijk komt de soort uit Centraal Europa. Ze komen in de tweede helft van april terug uit Afrika, waar ze overwinteren, brengen snel één legsel groot en eind juni vliegen de oude en jonge vogels al weer naar het zuiden.

Bonte vliegenvangers broeden in nestkasten, met een voorkeur voor het groene nestkasttype "Kaptein". Bij controleurs van nestkasten en ringers staan ze bekend als "vriendelijke en makkelijke vogeltjes". In 2010 waren er enkele geslaagde broedsels met 8 jongen, waarbij in Agelo naast 8 jonge bonte vliegenvangers ook nog een jonge koolmees in de nestkast werd aangetroffen. Hoe die daar in verzeild is geraakt, blijft een raadsel. De 8 bonte vliegenvangers zaten op uitvliegen, maar werden na het ringen, weer makkelijk in de nestkast geplaatst. De jonge koolmees echter verliet onmiddellijk weer de nestkast en vloog naar de eerste de beste struik in de buurt.

Spreeuwen werden er ook weer veel geringd, 841 exemplaren en dat waren er ruim 100 meer dan in 2009, doordat er nogal behoorlijk veel tweede broedsel in de tweede helft juni waren. De grootste kolonie spreeuwen broedt de laatste jaren bij Henk Plas in Agelo; op 7 mei werden er 232 geringd en op 17 juni weer 123 pullen. Bij Kleissen in Weerselo wordt de kolonie elk jaar kleiner door minder geschikt foerageergebied in de directe omgeving. In 2010 werden nog maar 89 spreeuwen in 18 nestkasten geringd. Gelukkig zijn er in Agelo en Rossum enkele locaties met behoorlijk wat grasland waar de adulte spreeuwen nog voedsel kunnen vergaren voor hun hongerige jongen in de nestkasten.

De meeste jonge spreeuwen worden de laatste jaren geringd in Agelo.

Jarenlang was de boerenzwaluw de meest geringde vogel in ons werkgebied omdat er veel werden geringd voor het "Boerenzwaluw Project Nederland" en later voor het Euring Swallow Project. Na het einde van dit intensieve en uitgebreide onderzoek in 2004 werden er aanzienlijk minder boerenzwaluwen geringd en daalde zelfs beneden de 400 vogels per jaar. In 2010 steeg het aantal geringde boerenzwaluwen weer naar 493. In 2011, **Jaar van de Boerenzwaluw**, zal de ringers er alles aan gelegen zijn dit aantal te overtreffen; zeker nu er meer personen in onze vereniging door het Vogeltrekstation hiervoor zijn geautoriseerd.

Op 2 boerderijen werden in totaal 70 huiszwaluwen geringd. Omdat de huiszwaluwen laat terugkeerden op hun broedlocaties, brachten de meeste broedpaartjes maar één legsel groot. Op een boerderij werden in 11 van de 12 aanwezige kunstnesten succesvol één legsel groot gebracht.

Bij het Almelo-Nordhornkanaal en het waterwingebied van Enschede kregen 432 kleine karekieten een ringetje en 23 koekoeken, maar deze laatste soort alleen langs het kanaal, want op het waterwingebied waren geen koekoeken actief.

Een opmerkelijk groot aantal van 14 kuikens van de kleine plevier werden geringd. Deze zeer schaarse broedvogel in Twente broedt op opgespoten en braakliggende bouwterreinen en moet dus bijna elk jaar op zoek naar een nieuwe tijdelijk geschikte broedplek.

In Agelo en Saasveld werden in januari en februari ruim 500 vogels gevangen en geringd op 2 vaste voederplaatsen. De koolmees was met 276 exemplaren de meest geringde soort, gevolgd door 100 pimpelmezen. Uiteraard kwamen er veel merels op de voerplek af en 35 exemplaren lieten zich vangen en ringen en ook 7 kramsvogels, die normaliter nogal schuw zijn en zich moeilijk laten vangen, belandden in de mistnetten en de handen van de ringer. Opmerkelijk was zeker ook nog dat er 36 geelgorzen werden gevangen en geringd.

Geringde weidevogels

SOORT	2006	2007	2008	2009	2010
Kievit	40	32	27	38	37
Grutto	3	3	1	7	0
Wulp	2	0	9	5	1
Scholekster	3	5	6	0	0
Tureluur	4	3	0	0	0
TOTAAL	52	43	43	50	38

Over het ringen van jonge weidevogels in 2010 is weinig of geen positief nieuws te melden. Integendeel, het wordt elk jaar moeilijker om nog pullen op te sporen en te ringen. Van de 37 geringde jonge kievit werden er slechts 5 geringd in agrarisch gebied; de andere 32 werden geringd op toekomstige industrie- en bouwterreinen, die door de malaise in de bouw nog braak lagen. De kievit konden hier ongestoord broeden en hun jongen groot brengen. De plassen water die her en der aanwezig waren, maakten het terrein extra aantrekkelijk voor de kievit.

Verder werd nog slechts één wulp geringd in Agelo. Een dag na de melding van 2 jonge wulpen, werd slechts nog maar één exemplaar aangetroffen en geringd.

Geringde roofvogels en uilen

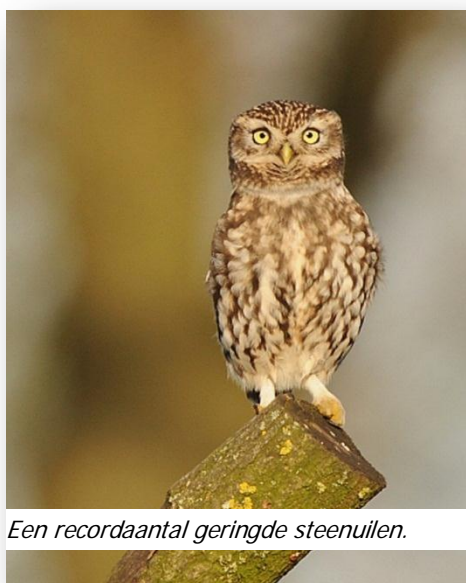
SOORT	2006	2007	2008	2009	2010
Bosuil	32	50	42	32	52
Buizerd	8	12	14	8	2
Havik	1	1	3	2	0
Kerkuil	157	339	226	95	97
Ransuil	0	1	3	0	0
Sperwer	3	1	1	0	0
Steenuil	32	43	70	78	112
Torenavalk	51	78	127	78	76
TOTAAL	284	525	486	293	339

Na een daljaar in 2009 en het soms strenge winterweer in januari en februari 2010 werden lage broedresultaten verwacht bij de roofvogels en uilen. Zeker van de kerkuil, die extra gevoelig is voor strenge winters, werden nauwelijks jongen verwacht. Dat er dan toch nog 97 kerkuilen werden geringd was dan ook

een meevaller. Er waren zelfs enkele broedpaartjes kerkuilen die met succes 5 jongen groot brachten, maar gemiddeld was het aantal jongen laag en zelfs heel wat paartjes hebben niet eens een broedpoging ondernomen.

Half april werden al de eerste 3 jonge bosuilen geringd in Rossum en 3 juni werden de laatste 4 pullen geringd. Het totale aantal was het hoogste sinds jaren. Hierbij waren ook de 6 jonge bosuilen die in de dierenopvang van Paulette Baake in Enschede waren opgevangen. Nog steeds zijn er mensen, die tijdens hun wandeling of trimloopje in het bos, ten onrechte jonge bosuilen meenemen en naar de dierenopvang brengen omdat ze denken dat de jongen zijn verlaten. Het is maar de vraag of deze jongen bosuilen ooit zelfstandig worden als ze weer de vrijheid krijgen.

En dan de steenuil. Er werd een record aantal van 112 exemplaren geringd; hierbij waren een 8 tal volwassen exemplaren die broedend in de nestkasten werden aangetroffen.

Een recordaantal geringde steenuilen.

Stenuilen zijn blijkbaar in staat strengwinterweer goed te doorstaan door over te schakelen naar ander beschikbaar voedsel zoals kleine vogels. In het broedseizoen vangen sommige broedpaartjes enorm veel meikevers, waarvan honderden bruine dekschilden in de nestkasten werden aangetroffen tijdens nestkastcontroles en het ringen van de pullen. Er waren ook weer meerdere broedpaartjes die 5 pullen groot brachten.

Torenavalken hadden de vorstperiode in januari en februari redelijk goed doorstaan en 15 paartjes brachten 76 jongen groot, die ook werden geringd. In 4 nestkasten werden 6 pullen aangetroffen waardoor het gemiddelde van 5 jongen per kast hoog uitviel. In nóg 3 kasten hebben torenvalken succesvol gebreed, maar de ringers waren te laat, want bij controle van deze kasten, zaten de jonge torenvalken al bovenop de kast, in plaats van erin of zaten op uitvliegen. In Agelo werd nog op 26 juli een zeer laat legsel geringd. Twee controles hadden slechts koude eieren opgeleverd en onterecht werd dit genoteerd als een verlaten legsel.

Gemiddeld wist de torenvalk per broedpaar 5 jongen groot te krijgen

Tijdens het ruimen van omgewaaide bomen na de verwoestende storm van 14 juli sloeg een tak tegen de kast en prompt klonken er protesterende geluiden uit de nestkast. Er bleken alsnog 4 jonge torenvalken in te zitten.

Terugmeldingen

In 2010 werden 127 vogels teruggemeld, daarbij ook geteld de vogels die hier eerder door ons zelf waren geringd en nu gecontroleerd werden in nestkasten of gevangen zoals boerenzwaluwen voor het RAS-project. De meeste meldingen waren van de boerenzwaluw met 24 zelf teruggewonnen exemplaren en één dood gevonden vogel in Weerselo. Er werden 15 steenuilen levend in nestkasten gemeld, maar helaas werden er ook nog 8 dood teruggemeld. Bij de kerkuil sloeg de balans naar de negatieve kant door met 14 dood en 6 levend teruggemeld. Bij nestkastcontrole van bonte vliegenvangers werden er 11 gecontroleerd die al eerder hier waren geringd en 3 bonte vliegenvangers werden dood teruggemeld.

De interessantste meldingen worden afzonderlijk besproken en staan tevens in een tabel en op een overzichtskaartje.

1. Buizerd 6115375. Op 5 februari 2006 werd een nog jonge overwinterende buizerd geringd in Agelo. Ruim 4 jaar later, op 15 maart 2010, kwam deze buizerd in botsing met een trein in Rotenburg in Duitsland en overleefde dit natuurlijk niet. Veel buizerds, vooral jonge exemplaren, uit Duitsland en Scandinavië komen in ons mildere klimaat overwinteren. Oudere exemplaren daarentegen blijven zoveel mogelijk hun broedplaats bezet houden.

2. Torenavalk 3666070. Een oude bekende, want deze torenvalk is inmiddels al 4 maal teruggemeld. Nadat de vogel in juni 2008 als nestjong werd geringd in Rossum, werd hij één jaar later gevangen nabij Coevorden en voorzien van een kleurring. In augustus 2009 werd de torenvalk 2 maal gezien in Holthone, vlak bij Coevorden. Op 8 augustus van 2010 was het weer raak en weer bij Holtone werd de kleurring afgelezen. Inmiddels is het een mooi uitgekleurd mannetje dat zich daar heeft gevestigd en hopelijk nog enkel jaren zal worden gemeld.

3.Torenvalk 3672903.Het eerste levensjaar is het moeilijkste voor torenvalken en zeker als al vroeg de winter invalt met vorst en sneeuw, vallen er veel slachtoffers. Tijdig uitwijken naar het warmere streken in ZW-Europa is de beste oplossing. Op 9 december werd bij Simmerath in het noorden van de Eifel een torenvalk, die een half jaar eerder in Saasveld als nestjong was geringd, dood gevonden. Hij had de winterse omstandigheden niet overleefd.

4.Kerkuil 5439326. De kerkuil die in 2010 werd teruggemeld op de grootste afstand van de ringplaats, was geringd in Langeveen en helemaal naar de Duitse Waddenkust gevlogen. De kerkuil werd dood teruggemeld uit Dornum op 138 km.

5.Kerkuil 5373369.Een mooiste terugmelding van een kerkuil in 2010 was van een exemplaar dat als nestjong was geringd in Agelo op 22 juni 2002. Deze kerkuil werd 8 jaar later, op 12 juni 2010, levend aangetroffen bij controle van een kerkuilenkast in Hardenberg.

6.Kievit 1470826.In 2008 werd een jonge kievit geringd in Agelo en in 2010 keerde deze plaatstrouwe kievit terug naar dezelfde plek om er te broeden. Een van onze veldwerkers vond de kievit echter helaas vers dood terug. De ongelukkige vogel had enkele verwondingen, maar het was niet duidelijk wat hiervan de oorzaak was.

7.Boerenzwaluw AR49487.Op een boerderij in Weerselo waar jaarlijks een 25-tal jonge huiszwaluwen worden geringd, vonden de oplettende bewoners in mei 2010 een dode geringde zwaluw onder een raam liggen. Het was geen huiszwaluw, maar een boerenzwaluw en het ringnummer kwam uit een onbekende serie. Via het inmiddels nieuwe Ringprogramma "Griël" van het Vogeltrekstation kwam meteen al de terugmelding. De boerenzwaluw was op 7 augustus van 2009 geringd als jonge vliegvlugge vogel op een slaapplaats bij Dronten. In 2010 keerde de boerenzwaluw weer terug naar zijn geboortegrond in Weerselo.Het is zeer waarschijnlijk een jonge boerenzwaluw geweest uit een nest in de buurt van Weerselo die alvorens op de trek naar Afrika te gaan, eerst in de omgeving van de Randmeren enkele weken opvette, zoals bekend uit het intensieve ringonderzoek dat in onze regio heeft plaats gevonden.

Boerenzwaluwen verzamelen zich in het najaar massaal op de slaapplaatsen in de omgeving van Kampen. Tienduizenden vogels uit de wijde omgeving, waaronder waarschijnlijk veel van onze zwaluwen, zoeken elkaar op en fladderen in de ondergaande zon boven het riet. Als de zon een kwartier onder is, duiken ze naar beneden en zoeken ze een rietstengel voor de nacht. Vanaf half september stroomt Europa leeg. Veel van onze zwaluwen hebben zich in de omgeving van Kampen rond gegeten. Drie gram vet erboven op en vervolgens trekken ze door België en Frankrijk en vliegen vervolgens via Spanje het Afrikaanse continent in. Ze doen het kalmpjes aan, elke dag een stukje. 's Avonds zoeken ze een geschikte slaapplaats om de nacht door te brengen.

8.Kleine Karekiet AP46787. De eerste terugmelding van een kleine karekiet betreft een terugvangst die al in 2008 is gedaan, maar pas in 2010 is ontvangen. De kleine karekiet was geringd op 4 juli 2008 langs het Almelo-Nordhornkanaal bij Agelo en werd op 30 augustus 2008 teruggevangen in Genk in België.

9.Kleine Karekiet AS20274. Er werd ook melding ontvangen van een kleine karekiet die op 30 juni 2009 werd geringd bij Fleringen bij het Almelo-Nordhornkanaal en gevangen en gecontroleerd op 19 augustus 2009 in Blegny in België.

10.Kleine Karekiet AS20259.Geringd op 30 juni 2010 langs Almelo-Nordhornkanaal bij Reutum en 16 augustus 2010, 47 dagen later, gevangen en gecontroleerd in Affligem in België.

11.Kleine Karekiet AS20295.Een dag later, op 17 augustus 2010, werd weer op hetzelfde ringstation in Affligem een kleine karekiet gevangen die was geringd bij het Almelo-Nordhornkanaal bij Fleringen. Deze kleine karekiet was een weekje later dan de bij nr. 10 genoemde vogel als nestjong geringd.

12.Kleine Karekiet AT29855.kleine karekieten en bosrietzangers lijken heel sterk op elkaar en zijn slechts moeilijk te onderscheiden. Hun zang is wel verschillend en een goed hulpmiddel, maar als een ringer ze in de hand heeft, zingen ze niet, dus wordt dan de vleugellengte en nog enkele maten genomen en brengt een tabel de oplossing. Bij het Almelo-Nordhornkanaal broeden ook wel bosrietzangers, maar heel weinig en ze bouwen hun nest meer in struiken dan in riet. Deze kleine Karekiet werd teruggemeld als bosrietzanger op 12 augustus 2010 uit Neerpelt in België.

13.Kleine Karekiet AT30158. Ook op het waterwingebied van Enschede werden kleine karekieten geringd. Van de exemplaren die geringd werden op 5 juli 2010 werd één exemplaar op 28 augustus 2010 gevangen en gecontroleerd in Kinrooi in België.

14.Kleine Karekiet AS20446.Al op 25 juni 2010 geringd als een van de eerste kleine karekieten van deze jaargang bij het Almelo-Nordhornkanaal ter hoogte van Rossum en teruggevangen in Mechelen in België op 23 augustus 2010.

15.Bonte Vliegenvanger AS19962. Op 24 april 2010 was deze bonte vliegenvanger bijna weer terug na de lange en gevaarlijke retourvlucht naar de overwinteringsgebieden in Afrika. Bij de Beekse Bergen in Brabant vloog de vogel echter tegen een raam en overleefde dit niet. Bonte vliegenvangers worden wel vaker teruggemeld als raamslachtoffer.

16.Bonte Vliegenvanger AT29155.Er worden slechts weinig bonte vliegenvangers teruggemeld uit het buitenland, ondanks dat er jaarlijks toch vele honderden worden geringd. Ze zijn echter zeer moeilijk terug te vangen met mistnetten omdat ze buiten de broedtijd niet op hun zang reageren. Bovendien trekken ze al direct na het broedseizoen in de zomer weg en veel ringstations zijn dan nog niet operationeel. Dit jaar werd er echter al op 22 juli een bonte vliegenvanger teruggemeld door het ringstation van Awirs in België. Op 3 juni werd deze bonte vliegenvanger als nestjong geringd op het waterwingebied van Enschede.

17.Spreeuw L290609.Veel van onze spreeuwen overwinteren in het Westen van België, in het noorden van Frankrijk en Engeland waar het klimaat toch wat milder is. Op 8 mei 2008 werden in Rossum 73 spreeuwen in 15 nestkasten geringd. Een spreeuw uit kast 11 werd op 15 november 2009 in Sint Margriete in België gevangen en gecontroleerd.

18.Spreeuw L290627. In kast 15, slechts een tiental meters van kast 11 werden ook op 8 mei 2008 7 spreeuwen geringd en één van deze vogels had minder geluk tijdens zijn verblijf in België, want op 9 oktober 2008 werd deze spreeuw in Kaprijke geschoten, vlak bij de plaats waar de vorige spreeuw werd gevangen en gecontroleerd. Men vraagt zich dan toch af waarom de spreeuw in oktober werd geschoten; schade, overlast of een schietgrage Belg?

VOGELSOORT RINGNUMMER	RINGDATUM RINGPLAATS/LAND	VINDDATUM RINDPLAATS/LAND	AFSTAND/ TIJD	BIJZONDERHEID
1.Buizerd Arnhem 6115375	05-02-2006 Agelo	15-03-2010 Rotenburg, Duitsland	186 km 1499 dg	Dood, treinslachtoffer
2.Torenavalk Arnhem 3666070	09-06-2008 Lemselo	08-08-2010 Holthone	36 km 791 dg	Kleurring afgelezen
3.Torenavalk Arnhem 3672903	03-06-2010 Saasveld	09-12-2010 Simmerath, Duitsland	191 km 188 dg	Dood
4.Kerkuil Arnhem 5439326	20-06-2009 Langeveen	27-11-2010 Dornum, Duitsland	138 km 525 dg	Dood, binnengevlogen
5.Kerkuil Arnhem 5373369	22-06-2002 Agelo	12-06-2010 Hardenberg	24 km 2913 dg	Levend, in nestkast
6.Kievit Arnhem 1470826	10-06-2008 Agelo	18-04-2010 Agelo	0 km 678 dg	Vers dood met verwonding
7.Boerenzwaluw Arnhem AR49487	07-08-2009 Dronten	22-05-2010 Weerselo	72 km 289 dg	Dood raamslachtoffer
8.Kleine Karekiet Arnhem AP46787	04-07-2008 Kanaal A/N Agelo	30-08-2008 Genk, België	188 km 57 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd

9. Kleine Karekiet Arnhem AS20274	30-06-2009 Kanaal A/N Fleringen	19-08-2009 Blegny, België	203 km 50 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
10. Kleine Karekiet Arnhem AS20295	06-07-2009 Kanaal A/N Fleringen	17-08-2009 Affligem, België	249 km 42 dg	Levend, gevangen gecontroleerd
11. Kleine Karekiet Arnhem AS20259	30-06-2009 Kanaal A/N Reutum	16-08-2009 Affligem, België	250 km 47 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
12. Kleine Karekiet Arnhem AT29855	25-06-2010 Kanaal A/N Fleringen	12-08-2010 Neerpelt, België	158 km 47 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
13. Kleine Karekiet Arnhem AT30158	05-07-2010 Enschede	28-08-2010 Kinrooi, België	144 km 52 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
14. Kleine Karekiet Arnhem AS20446	25-06-2009 Kanaal A/N Rossum	23-08-2009 Mechelen, België	228 km 59 dg	Levend, gevangen gecontroleerd
15. Bonte Vliegenvanger Arnhem AS19962	03-06-2009 Saasveld	24-04-2010 Beekse Bergen	148 km 325 dg	Dood, raamslachtoffer
16. Bonte Vliegenvanger Arnhem AT29155	03-06-2010 Waterwingebied Enschede	22-07-2010 Awirs België	209 km 47 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
17. Spreeuw Arnhem L290609	08-05-2008 Volthe	15-11-2009 Sint-Lauriens, België	263 km 556 dg	Levend, gevangen en gecontroleerd
18. Spreeuw Arnhem L609627	08-05-2008 Volthe	09-10-2008 Kaprijke, België	263 km 154 dg	Dood, geschoten

